

Wyrok z dnia 10 września 1998 r.

I PKN 303/98

1. Szkoły i placówki publiczne mogą być zakładane i prowadzone przez ministra, inny organ administracji rządowej, gminę oraz związek komunalny. Inne osoby prawne i fizyczne mogą zakładać i prowadzić tylko szkoły i placówki niepubliczne (art. 5 ust. 1-3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.).

2. Założenie i prowadzenie szkoły lub placówki niepublicznej jest uzależnione od jej wpisu do ewidencji prowadzonej przez kuratora właściwego dla szkoły lub placówki, dokonanego na podstawie zgłoszenia do ewidencji, zawierającego między innymi nazwę, typ i statut szkoły lub placówki (art. 82 ust. 1-3 ustawy o systemie oświaty).

3. Nauczycielowi placówki niepublicznej nie przysługuje prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, przewidzianego w art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Jadwiga Skibińska-Adamowicz (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 10 września 1998 r. sprawy z powództwa Krystyny J. przeciwko Stowarzyszeniu – M. Uniwersytet Ludowy w W. o przywrócenie do pracy i inne roszczenia, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 19 grudnia 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Krośnie wyrokiem z dnia 13 października 1997 r. oddalił powództwo Krystyny J. określone początkowo jako powództwo o przywrócenie do pracy i ustalenie, że ma prawo do urlopu dla poratowania zdrowia, a następnie jako żądanie ustalenia prawa do urlopu dla poratowania zdrowia przysługującego nauczycielom na podstawie ustawy Karta Nauczyciela.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka była zatrudniona w M. Uniwersytecie Ludowym w W. i w okresie od 27 lutego 1996 r. do 10 lutego 1997 r. pobierała zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy, zaś w okresie od 21 lutego do 21 sierpnia 1997 r. powódka otrzymała zaświadczenie lekarskie stwierdzające, że wymaga dalszego leczenia. W tej sytuacji strona pozwana postanowiła rozwiązać z nią umowę o pracę na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b KP i w dniu 1 września 1997 r. usiłowała jej wręczyć pismo rozwiązujące tę umowę, lecz powódka odmówiła przyjęcia pisma.

Ponadto Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany M. Uniwersytet Ludowy jest stowarzyszeniem, prowadzącym kształcenie systemem kursowym i ma charakter placówki oświatowej niepublicznej. Tymczasem zgodnie z art. 91^b ust. 2 Karty Nauczyciela do nauczycieli zatrudnionych w szkołach niepublicznych stosuje się przepisy Karty Nauczyciela w ograniczonym zakresie. W szczególności nie ma do nich zastosowania art. 73 tej Karty przewidujący prawo nauczyciela do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia. Poza tym - formalnie rzecz ujmując - strona pozwana jako ośrodek kształcenia kursowego nie jest szkołą w rozumieniu art. 91^b ust. 2 i art. 3 pkt 2 w związku z art. 1 Karty Nauczyciela. Z tych przyczyn Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił żądania powódki o ustalenie, że ma prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, a poza tym uznał, że pozwany Uniwersytet rozwiązał zgodnie z prawem stosunek pracy z uwagi na wyczerpanie przez powódkę okresu zasiłkowego i nieodzyskanie przez nią zdolności do pracy.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie wyrokiem z dnia 19 grudnia 1997 r. oddalił apelację złożoną przez powódkę od wyroku Sądu Rejonowego.

Sąd drugiej instancji podkreślił, że zgadza się z oceną Sądu Rejonowego co do tego, że Stowarzyszenie M. Uniwersytet Ludowy nie jest placówką o charakterze publicznym bądź posiadającą uprawnienia szkoły publicznej, a tylko taki charakter pozwalałby na zastosowanie w odniesieniu do powódki art. 73 Karty Nauczyciela. Sąd Wojewódzki stwierdził, że na inny charakter strony pozwanej nie wskazuje ani jej statut, ani regulamin pracy. Ponadto o charakterze strony pozwanej jako placówki

niepublicznej świadczy treść wpisu do ewidencji Kuratora Oświaty w K., z którego wynika, że Stowarzyszenie M. Uniwersytet Ludowy w W. jest placówką niepubliczną, której działalność ogranicza się do prowadzenia szkoleń oraz dwuletnich kursów (stacjonarnych i zaocznych) z zakresu rękodzieła artystycznego, co oznacza, że nie jest on szkołą, lecz ośrodkiem kształcenia kursowego. Tak więc Karta Nauczyciela nie ma zastosowania do zatrudnionych w nim pracowników, gdyż zgodnie z art. 5ª ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. Nr 67, poz. 329), Karta Nauczyciela określa tylko prawa i obowiązki nauczycieli jednostek publicznych, a pozwany Uniwersytet taką jednostką nie jest.

Od wyroku Sądu Wojewódzkiego powódka złożyła kasację, w której zarzuciła naruszenie prawa materialnego - art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela w brzmieniu nadanym mu ustawą nowelizującą, ogłoszoną w Dzienniku Ustaw Nr 56, poz. 357 z 1997 r., oraz naruszenie prawa procesowego polegające na pominięciu przy dokonywaniu ustaleń dokumentów znajdujących się w aktach osobowych powódki, w szczególności umów o pracę zawartych przez nią ze stroną pozwaną.

Zarzut naruszenia przepisów postępowania nie został poparty wskazaniem odpowiednich przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, natomiast zarzut naruszenia prawa materialnego powódka uzasadniła tym, że o statusie strony pozwanej przesądził Sąd Wojewódzki na podstawie zaświadczenia Kuratora Oświaty, podczas gdy o charakterze szkoły decyduje całokształt jej działalności, a więc to, czy szkoła jest powszechnie dostępna, czy nauczyciele w niej zatrudnieni posiadają kwalifikacje określone w odrębnych przepisach, czy szkoła realizuje ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej zasady oceniania, klasyfikowania i przeprowadzania egzaminów, czy zapewnia bezpłatne nauczanie w zakresie ramowych programów nauczania. Inaczej mówiąc, czy szkoła spełnia wymagania określone w art. 7 ustawy o systemie oświaty. Nie jest bowiem istotna forma organizacyjna uczelni, lecz jej cechy decydujące o tym, czy jest ona szkołą publiczną, czy też nie.

W konkluzji powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa ewentualnie o uchylenie tego wyroku oraz wyroku Sądu Rejonowego w Krośnie i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, z zasądzeniem na jej rzecz w każdym przypadku kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie może odnieść skutku zarzut powódki, że ustalenie stanu faktycznego sprawy nastąpiło z pominięciem umów o pracę zawartych przez strony w okresie wieloletniego zatrudnienia powódki u strony pozwanej. Każdy bowiem zarzut kasacji powinien być poparty wskazaniem odpowiedniego przepisu prawa materialnego lub prawa procesowego. Takie wymagania stawia kasacji przepis art. 393³ KPC, wymieniając wśród koniecznych jej warunków „przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia”. Rozpoznanie więc zarzutu naruszenia prawa procesowego, który powódka zawarła w swojej kasacji, mogłoby nastąpić wtedy, gdyby wskazała, które przepisy postępowania zostały zaskarżonym wyrokiem naruszone, a ponadto w stopniu mogącym mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Powódka jednak tego nie uczyniła, wobec czego rozpoznanie zarzutu naruszenia prawa materialnego może nastąpić na podstawie ustalonego w sprawie stanu faktycznego.

Zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357) został również sformułowany nazbyt ogólnie. Przepis ten określa zakres podmiotowo-przedmiotowy ustawy wymieniając z jednej strony, kto podlega ustawie oraz z drugiej strony - szkoły i inne placówki, w których zatrudnienie wymienionych osób powoduje stosowanie względem nich Karty Nauczyciela. Powyższy przepis ma szeroki zakres, gdyż obejmuje nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych, którzy są zatrudnieni w publicznych przedszkolach, szkołach, zakładach kształcenia nauczycieli, w placówkach kształcenia ustawicznego, oświatowo-wychowawczych, opiekuńczo-wychowawczych, w zakładach poprawczych, w bibliotekach szkolnych i pedagogicznych, w szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych w zakresie ustalonym ustawą oraz w wielu innych placówkach wymienionych w 6 punktach art. 1 ust. 1 oraz w 3 punktach art. 1 ust. 2 Karty Nauczyciela.

Powódka, zarzucając naruszenie art. 1 Karty Nauczyciela, nie podała, dlaczego ów przepis został naruszony, a zwłaszcza za którą z placówek w nim wymienionych należy uważać pozwanego M. Uniwersytet Ludowy w W. Tym samym nie wiadomo, na czym polega błąd Sądu Wojewódzkiego, który uważa, że Karta Nauczyciela nie ma zastosowania w sprawie. Twierdzenie powódki o niezastosowaniu wymienionego przepisu powinno być bowiem poparte wskazaniem tej części przepisu, według której powinna nastąpić kwalifikacja pozwanego Uniwersytetu jako określonego ro-

dzaju placówki wymienionej w art. 1 ust. 1 i 2 Karty Nauczyciela. Nie można oczekiwać, że Sąd Najwyższy oceniając zarzut naruszenia prawa materialnego będzie rozważał po kolei, czy pozwany Uniwersytet jest daną placówką i dlaczego nią nie jest.

W swojej kasacji powódka, odnosząc się krytycznie do wyroku Sądu Wojewódzkiego, stwierdziła, że o charakterze danej placówki jako szkoły decyduje spełnienie przez nią warunków przewidzianych w art. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.), a nie arbitralna decyzja kuratora. Do warunków tych należy zaś między innymi to, czy szkoła jest powszechnie dostępna, czy zapewnia bezpłatne nauczanie w zakresie ramowych programów nauczania, czy nauczyciele w niej zatrudnieni posiadają kwalifikacje określone w odrębnych przepisach. Tych zaś okoliczności Sąd Wojewódzki nie miał w ogóle na uwadze przy rozstrzygnięciu sprawy, wskutek czego doszedł do błędnego wniosku, że pozwany Uniwersytet nie jest szkołą publiczną, do której mają zastosowanie przepisy ustawy Karta Nauczyciela.

W tej kwestii należy zwrócić uwagę po pierwsze na to, że przedstawione stanowisko powódki zawiera w sobie - w istocie rzeczy - zarzut naruszenia przepisów postępowania dotyczących sposobu ustalenia stanu faktycznego i jego oceny, lecz wbrew art. 393³ KPC nie łączy się z podaniem konkretnych przepisów procedury, które zostały naruszone, i po wtóre, że według art. 5 ust. 1 ustawy o systemie oświaty szkoła i placówka może być szkołą i placówką publiczną albo niepubliczną. Zgodnie z art. 82 tej ustawy szkoły i placówki niepubliczne mogą być zakładane przez osoby prawne i fizyczne po uzyskaniu wpisu do ewidencji prowadzonej przez kuratora oświaty właściwego dla siedziby zakładanej szkoły lub placówki (ust. 1). Zgłoszenie do ewidencji powinno zawierać między innymi określenie typu szkoły lub placówki oraz statut szkoły lub placówki (ust. 2). Stosownie zaś do art. 84 szkoła lub placówka niepubliczna działa na podstawie statutu nadanego przez osobę prowadzącą, który powinien w szczególności określać typ szkoły lub cel placówki oraz ich zadania.

Jak z powyższych przepisów wynika, decyzja kuratora oświaty o wpisie danej szkoły lub placówki do ewidencji szkół i placówek niepublicznych nie jest decyzją arbitralną, lecz jest uzależniona od treści wniosku osoby prawnej lub fizycznej zakładającej daną szkołę lub placówkę, czyli od tego, co zawiera „zgłoszenie do ewidencji”, o którym stanowi art. 82 ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Zaświadczenie o wpi-

się do ewidencji, które kurator oświaty (lub inne upoważnione do tego organy) doręcza następnie zgłaszającemu, jest już prostą konsekwencją „zgłoszenia do ewidencji” i dotyczy takiego typu szkoły lub placówki, który został podany w zgłoszeniu do ewidencji (art. 82 ust. 3 ustawy).

Wpisanie pozwanego Uniwersytetu do ewidencji placówek niepublicznych, stosownie do art. 82 ust. 1-3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, stworzyło określony stan prawny, którego podważenie nie może nastąpić w postępowaniu kasacyjnym, przy pomocy zarzutu naruszenia prawa materialnego.

Z tych względów trafny jest wniosek Sądu Wojewódzkiego, że pozwany Uniwersytet jest placówką niepubliczną, do której nie mają zastosowania przepisy Karty Nauczyciela, w tym także art. 73 przewidujący prawo nauczyciela do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia. Dlatego też kasację powódki Sąd Najwyższy oddalił jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw (art. 393¹² KPC).

=====